RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako srede in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10·40 K, za pol leta 5·20 K, za četrt leta 2·60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prosto. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

27. štev. V Ljubljani, v soboto, dne 4. aprila 1908 Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: **Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana.** — Za denarne pošiljatve, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: **Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana,** Jurčičev trg štev. 3/I.

„Rdeči Prapor"

izhaja redno vsako **sredo** in **soboto** in velja za **avstro-ogrske kraje** za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za **Nemčijo** za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za **Ameriko** za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora".

Enaka volilna pravica.

Na otvoritveni seji kranjskega deželnega zbora je naglašal novi deželni glavar, da je volilna reforma nujno potrebna. To je bila beseda, s katero lahko soglaša vsakdo. V deželnem zboru ni bilo ugovora, poslanci vseh strank so — vsaj molče — pritrjevali.

A vendar ne more zadostovati, kar je povedal gospod Šuklje. Tudi baron Beck in baron Schwarz zahtevata volilno reformo, a demokratično čuteč človek vendar ne more nikakor soglašati ž njima. Kajti glavno ni, da se napravi volilno reformo, temveč najvažnejše je vprašanje, kašna bodi preosnova. In prav v tem se razhajajo interesi prebivalstva in nameni vlade kakor nebesa in pekel.

Deželni glavar Šuklje je dejal, da se tok demokracije, ki se razliva po vsej državi, ne more ustaviti pred durmi kranjskega deželnega zbora. To je tako resnično, da je skoraj banalno. V logičnem izvajanju te misli bi morala volilna reforma pospešiti demokratizacijo in služiti demokraciji. Prav tega pa noče Beckova vlada; volilna reforma, kakor jo zahteva od kranjskega deželnega zbora, naj celo zajezi demokratizacijo in naj utrdi protidemokratične razmere s tem, da zamaši brezpravnim prebivalcem usta z navidezno volilno pravico, pa jim vzame možnost, stvarno in praktično vplivati na deželno zakonodajstvo in upravo. Gospodje na Dunaju hočejo, da bi se ustanovil tok demokracije pred durmi kranjskega deželnega zbora, pred durmi deželnih zborov sploh . . . a naši demokratični poslanci? Vedejo se kakor šolarji, ki jih je učitelj oštel!

Nedemokratična je volilna reforma, ki jo zahteva centralna vlada, a stranke v državnem zboru se pripravljajo, da jo sprejmejo. «Drugače ne gre». Toda kako bosta slovenski stranki opravičili svoje vedenje, če bo treba ljudstvu podajati račun? Kako hočejo dopovedati narodu, da je bilo koristno, po povelju z Dunaja zatajiti splošno in enako volilno pravico, katero so mu obljubovali?

Povsod je splošna in enaka volilna pravica politična potreba širokih slojev. Pri nas je pa več! Splošna in enaka volilna pravica je na Slovenskem potreba celega naroda in vsaka volilna reforma, ki sloni na drugačni podlagi, je pri nas protisocialna in protinarodna obenem. Kajti nikdar, zlasti pa pri taki priložnosti se ne sme pozabiti, da smo majhen narod, ki mora poginiti, če se mu ne posreči, zbrati vse svoje moči do zadnje in jih porabiti za plodonosno delo. Za male narode je demokracija neskončno važnejša, nego za velike; za tako male, kakor je naš, je absoluten pogoj življenja.

Ako se v narodu, ki šteje toliko milionov, kolikor mi stotisoč članov, polasti manjšina kulturnih in političnih sredstev, ima večina nedvomno škodo od svoje brezpravnosti. Toda narod kot celota si vendar ohrani obstanek in podlago za razvoj in napredek, ker je manjšina že sama dovolj močna za to. Če tam celo propade del naroda, ni treba, da bi propadel ves narod.

Pri nas je drugače. Naše kulturno življenje je v nevarnosti, ker nas je tako malo, da komaj opravimo najpotrebnejše kulturno delo. — Vsako zmanjšanje našega števila pomeni smrtno nevarnost. A naša moč se ne skrči le tedaj, če se izseli, ali pa če umre desettisoč Slovencev, temveč tudi tedaj, kadar se pogrezne del naroda v apatijo in letargijo. Dosedanja naša zgodovina je žalostna priča za to resnico.

Pač lahko žive tudi mali narodi. To nam imenitno potrjujejo Danci, Finci i. t. d. Prav pri njih se pa tudi lahko naučimo, kako visoko cenimo politične pravice demokracije in koliko so vredne. Skrbno pazijo taki narodi, da se jim ne izgubi noben član in kultura je pri njih mnogo višja, vsekakor pa širša, nego pri velikih narodih. Na Danskem ima vsak kmet svojo hišno biblioteko; ljudska izobrazba je na vrhuncu sodobnega stanja. Tako je tudi na Finskem. V obeh deželah je literatura bogata in temeljita; slava danskih pisateljev je znana vsemu svetu; Finci so preložili tudi našega Cankarja na svoj jezik. Pri obeh narodih je protialkoholizem vzorno razvit, a pri obeh narodih je tudi demokracija utrjena, kakor malo kje. Na Finskem imajo tudi žene ne le aktivno, temveč tudi pasivno volilno pravico in sede v deželnem zboru.

A pri nas hočejo skleniti volilno reformo, ki bi ohranila dosedanjo brezpravnost širokih slojev, le zato, ker ukazuje Beck tako. To bi bilo nemogoče, ako bi imeli merodajni voditelji slovenskih strank dovolj zmisla za važnost volilne pravice. Namesto politične resnobe je pri nas vse preveč političnega diletantizma. Ako bi se političarji zavedali kaj tiči v volilni pravici, se ne bi mogli na noben način udati Beckovi volji, temveč bi se morali bojevati za splošno in enako volilno pravico do zadnjih konsekvenc.

S tem, da dobi volilec listek v roko, ki ga lahko položi v volilno posodo, ni še nič storjeno. On se mora jasno zavedati, da s tem listkom res vpliva na javno delo. Vedeti mora, da je nevidno sam v deželnem zboru, da se tam sliši in vpošteva njegov glas. Prepričan mora biti, da njegovo mnenje lahko tudi zmaga. Toda volilna reforma, ki nam jo vsiljujejo, mora s časom odvrniti večino prebivalstva od deželnega zbora in jim pristuditi volitve in volilno pravico sploh. Ako spoznajo volilci «nižje» vrste, da je njih glasovanje vedno brezpomembno, da ne morejo nikoli zmagati, tudi če imajo najočitnejšo večino, tedaj je naravno, da prejalislej izostanejo od volitev, ki praktično zanje ne pomenijo nič.

Ali hočejo meščanske stranke razširjati anarhizem na Kranjskem? Če imajo ta namen, ga morda dosežejo z Beckovo reformo. Z njo pride lahko dan, ko poreče armada volilcev iz četrte kurije: «Volilna pravica je sleparija vladajočih!» Posledica takega spoznanja je pa politično mrtvilo, ali pa boj, ki ne vpošteva parlamenta, boj, ki sploh ne izbira več sredstev po etični vrednosti, ampak edinole po uspešnosti. Take nevarnosti odvrne edino odkritosrčna, nepopačena splošna in enaka volilna pravica.

V znamenju krize.

Sreča se je smehljala baronu Becku, kakor malokateremu državniku na prvaškem mestu v Avstriji. V državi, po kateri so razsajali narodni viharji s silo orkanov, da je bilo ob razburjenih elementih skoraj vsako delo nemogoče, je nastala naenkrat prava idila. Kakor po loju je šlo lani vse v parlamentu, vse po želji vlade in skoraj se ni čuditi, da si je ministrski predsednik začel domišljati velike reči. Parlament, ki je dolga leta kazal edino zmožnost za oviranje dela, je postal krotak kakor jagnje in zoblje baronu Becku iz rok. Vlada, ki je bila dolgo dobo obsojena na uradniški značaj, se je gladko parlamentarizirala in — kakor v pravljici! — so se združile v njej stranke, ki so bile kakor pes in mačka, stranke, nasprotne si po narodnosti, po svetovnem naziranju in po gospodarskih interesih. Avstro-ogrska nagodba, objekt neusmiljeno glodajočih skrbi za celo vrsto kabinetov, je prišla pod Beckovo streho kakor Monna Vanna v Princivallijev šotor. Nebeški blagoslov — tako se je zdelo — je nad Beckovo vlado.

Blagoslovljene so bile tudi razprave proračunskega odseka, ki so bile dva meseca surogat za parlamentarno delo. Poročevalci so priporočali, kar je bilo vladi prijetno in odsekova večina je glasovala za predloge poročevalcev. Lepšega razmerja si ni moglo želeti vladno srce.

V tem razpoloženju vsestranske zadovoljnosti, katero so motili edini večno godrnjavi socialni demokratje s svojimi predlogi za železničarje, za poštne uslužbence, za tobačne delavca, za pomožno osobje v trgovinah, je bil sklican državni zbor na dan 2. aprila. Baron Beck si je napravil ugoden načrt: Zakon o vojaških novincih, proračun, ali pa, če to vendar ne bi šlo, proračunski provizorij, oboje potom nujnih predlogov. Če ima vlada to pod streho, se že zopet lahko nekaj časa svobodno giblje. Tedaj dobe delegacije dosti časa za častniške plače, tudi v tem ali v onem deželnem zboru se lahko opravi kaj malega in v jeseni, ko se državni zbor zopet snide, bo že bog pomagal dalje.

Račun se je tako lepo vjemal, da so se baronu Becku sanjale najsvetlejše podobe za jubilejno leto. Naenkrat, kakor nenapovedana inspekcija kapne packa, črna, nerodna packa na lepi račun. V zapadnočeškem gnezdu Hebu, kjer je posebna politika doma, je nekaj jezikovnega rogoviljenja zaradi čeških sodnijskih vlog. Malenkost . . .! Takih viharjev v časi je vsak avstrijski politik vajen. Državniški velikan, kakršen je Beck se ne vznemirja zaradi take vsakdanje epizode.

Toda glej: Zaradi malenkostne epizode se prekucujejo vse politične razmere, kakor, da je nastal grozovit potres. Neznatno hebsko vprašanje — a vse nacionalistične furije, ki jih pozna Avstrija, so razvezane in divjajo z elementarno silo in zahtevajo žrtev. Vlada, ki se je pripravljala na pastirsko igro z državnim zborom, je v resni krizi in stoji pred skoraj neizogibno vojno. Čehi so nezadovoljni, Nemci so nezadovoljni; Čehi hočejo glasovati proti proračunu, Nemci ga hočejo odkloniti. In če se to zgodi, kaj naj tedaj stori veliki državnik Beck? . . .

Morda mine nevihta naglo, kakor je prihrumela. V Avstriji so take reči vedno mogoče. Morda se reši kriza s kako kravjo kupčijo, še preden pridejo te vrstice v tisk; to bi ne bilo nič novega. Toda važnost sedanje krize ne izgine, tudi če izgine kriza sama. Kajti v njej se kaže usodepolna zmota Beckove politike.

Sedanji vodja vlade sodi po svojih uspehih in misli, da je prav on tisti modrijan, ki je iznašel, kako se postavi jajce, da stoji brez opore. Ker mu je bila sreča prijazna, misli, da je njegova politika velika. V resnici pa ni nič druzega, kakor do neke meje ročna; dokler so razmere ugodne, lahko dosega uspehe. Kadar bi moral ustvarjati z lastno roko, ga zapuste bogovi in njegova moč skopni kakor pomladanski sneg.

Narodnega vprašanja niso razumeli Beckovi predniki in ne razume ga Beck. Zato ga navidezno tako malenkosten dogodek, kakor je hebski, lahko preseneti in spravi iz ravnotežja. Zato išče lahko zopet pot, po kateri v najboljšem slučaju lahko prestopi čez hebsko afero, po kateri pa se ne približa rešitvi narodnega vprašanja prav nič. Kajti to vprašanje ni izčrpano s prepirom med Čehi in Nemci zaradi sodnijskih vlog, temveč obsega vse komplicirano razmerje vseh v Avstriji prebivajočih narodov.

Rešitev tega vprašanja je nujno potrebna. V interesu narodov in v interesu države je potrebna. Toda poletiti se ga mora močnejša roka, nego je Beckova. Za to nalogo ne zadostuje mešetar, temveč priti mora resničen državnik, ki ne izmišlja «analitičnih metod», temveč poseže v globočino in pograbi jedro vprašanja.

Naj se obrne sedanja kriza na katerokoli stran; naj ostane vlada živa in zdrava, naj izgubi kakšen ud svojega telesa, ali pa naj sploh izgine: Na vsak način je gotovo — in prav to potrjuje hebska kriza —, da tiče v nerešenem narodnem vprašanju še vse nevarnosti, ki so prizadejale avstrijskim narodom že necenljivo škodo. Seveda se ne sme nakladati vse odgovornosti le baronu Becku na pleča. Vsaj toliko kakor on so krive meščanske stranke v parlamentu, ki se tudi same ne upajo resno naskočiti narodnega vprašanja. Čim dalje se razvijajo stvari, tem jasnejše se kaže, da meščanske stranke sploh ne izvedejo Avstrije iz trajne krize in ne poznajo svoje zgodovinske naloge. Z ozirom na desetletja meščansko-nacionalnega sklepomišenja ni upati na rešitev narodnega vprašanja, dokler ne bo socialna demokracija tako močna, da ga sama lahko reši.

Grigorij Geržuni.

Kakor smo že poročali, je pred kratkim v Curihu umrl eden največjih ruskih revolucionarjev, Grigorij Geržuni, v bolnišnici, kamor je bil prišel že na smrt bolan, da bi našel varnost pred ruskimi biriči. Njegovo truplo so prepeljali v Pariz, kjer je bil v nedeljo pogreb na pokopališče Montparnasse. Dasiravno v tujini, je bil vendar pogreb veličasten in je naredil v Parizu velik vtisk. Najmanj 6000 ljudi je sledilo krsti, ki je bila vsa obložena z venci. Med žalujočimi je bila znana revolucionarka Vjera Fignerjeva, ki je prebila 17 let v Peterpavlovi trdnjavi, kamor je bila obsojena zaradi udeležbe pri atentatu na Aleksandra II. Z njo je bil pokojni Geržuni dlje časa skupaj v ječi.

Razven ruskih emigrantov je spremilo krsto mnogo francoskih socialističnih delavcev. Nad odprtim grobom je govorilo 27 govornikov, med njimi voditelji socialistične stranke in poslanci.

Po ulicah, po katerih se je pomikal sprevod, je bilo na tisoče ljudstva.

Bojevna organizacija socialno-revolucionarne stranke, kateri je Geržuni takorekoč dal temelj, povzroča ruski vladi največji strah. Smrt Geržunija je zanjo velika izguba, toda organizacija se je sama v sebi že tako okrepčala, da je odhod posamezne osebe ne oslabi več.

Ves pomen uloge, katero je igral Geržuni, razkrije šele poznejša zgodovina, ki bo znala bolj pravično oceniti rusko revolucijo, nego sedanji zagovorniki «reda» in carskega absolutizma.

* * *

Z druge strani se poroča:

Grigorij Andrijevič Geržuni je pokopan ob strani znanega rojaka, socialista Lavrova, najglobokejšega misleca ruske revolucije.

Sprevod, ki je moral prehoditi celo mesto od severa do juga, je trajal dve uri. Po Clemenceauovi volji, ki je začetkoma celo mislil na to, da bi prepovedal pogreb na Francoskem, je začel sprevod ob 11. dopoldne. Množica, ki je korakala za vozom, se lahko ceni na 8000 ljudi. V prvi vrsti so bile zastopane pariške organizacije ruskih revolucionarjev: Socialni revolucionarji, socialni demokratje, poljski socialisti, letvinski, estniški, armenski, finski socialisti i. t. d. Pariška organizacija francoske socialistične stranke je odposlala številno deputacijo z rdečo zastavo; tudi senska federacija je prišla z rdečo zastavo. V sprevodu so bile zastopane tudi vse inozemske socialistične organizacije, kar jih je v Parizu, nemška, ogrska, češka i. t. d.

Mrtvaški voz je bil ves pokrit z venci; sledil mu je poseben voz samo za vence, a več kakor 200 vencev se je neslo v sprevodu. Enega je poslalo tudi mednarodno socialistično tajništvo v Bruselju, katero je zastopal sodrug Huysmans. Tudi skupina nekdanjih jetnikov iz šliselburške trdnjave je prinesla svoj venec. Poslance prve dume sta zastopala sodruga Uljanov in Onirko, belgijsko stranko sodrug Maes, avstrijsko pa sodrug Pohl. Zlasti mnogo vencev je prišlo iz Amerike.

Izmed govornikov nad grobom je omeniti Rubanoviča za rusko socialno revolucionarno stranko, Huysmansa za mednarodno socialistično tajništvo, Aulagniera za pariške strokovne organizacije, Willena za vodstvo francoske socialistične stranke, Rouaneta za uredništvo «Humanite», sodruginjo Strojicko za poljsko socialistično stranko, Hrustaleva za rusko socialno demokracijo.

Ko so polagali krsto v grob, so pevci peli ruske revolucionarne pesmi in «internacionalo».

Politični odsevi.

Velika kriza v Beckovem kabinetu je rešena. Za Kleinom je v proračunskem odseku govoril Beck in kar se prvemu ni posrečilo z bistroumnim in logičnim govorom, je dosegel zadnji z vsakdanjimi frazami. S Kleinovim govorom so bili nezadovoljni Čehi in Nemci, po Beckovem govoru so bili oboji potolaženi. Nevarnost, da bi izgubili sedanje ministre, je torej minila, vsaj do prihodnje krize. Aleluja!

Državni zbor je imel včeraj — v četrtek — popoldne zopet sejo. Zadnja seja je bila pred božičem, dne 21. decembra. Triinpol meseca torej parlament ni imel razprav. Vlada namerava vse svoje zakonske načrte vložiti kot nujne predloge, in sicer: Zakon o vojaških novincih, zakon o zvišanju števila novincev za deželno brambo, zakon o rezervistih in zakon o ustanovitvi novega ministrstva. Tudi Rusini naznanjajo, da vložé tri nujne predloge.

Poslanec dr. Adler je prišel v sredo v proračunskem odseku do besede. Povdariti se mora, da so šele socialni demokratje stvarno posegli v debato, ki se je prej ves čas sukala edino okoli jezikovnega vprašanja, kakor da bi bilo vse pravosodje odvisno samo od jezikov. Dr. Adler je naglašal, da je jezikovno vprašanje pri sodiščih v zvezi s splošnim narodnim vprašanjem v Avstriji, z vprašanjem samostojnosti narodov v državi. Govor justičnega ministra ni zadovoljil nikogar, a zato, ker sitnosti, za katere gre, sploh ne more odpraviti noben govor. Meščanske stranke pa nimajo dovolj odkritosrčnosti in poguma, da bi priznale to. Če bi sedel dr. Kramar ali pa dr. Sylvester na mestu justičnega ministra, tudi ne bi mogla drugače ravnati, še celo v bivstvu ne drugače govoriti, kakor Klein. To namreč ni odvisno od dobrote justičnega ministra, ampak od nujnosti razmer. Današnji položaj je neznosen za obe strani. Kdor posluša potrebe ljudstva, mora priti do prepričanja o nujnosti narodne sprave. Socialni demokratje se bodo vedno postavljali za nedotakljivost in neodvisnost sodnikov. Toda tudi sodnikova neodvisnost ne sme biti vsegamogočnost, ampak mora biti urejena z zakonom. Dvoje načel morajo socialni demokratje zahtevati od jezikovnega zakona: Prvič, da vsakdo lahko najde pravico, to se pravi, da se vsakdo zasliši in sodi v svojem jeziku; drugič, da si ohrani vsak narod pravico do svojih sodnikov in do svojih uradnikov. To dvoje načel: Pravica posameznika do svojega jezika in pravica naroda do avtonomne uprave in do avtonomnega sodnijstva se mora združiti. Oni, ki se največ pritožujejo nad sedanjim položajem, bi bili morali reči: Sem z zakonom! O zakonodajni moči sedanje vlade pač nisem preveč prepričan, a že vsak resni poskus mora zbližati stranke in mora že zato pripraviti pot do narodne sprave, ker se bodo morale stranke tedaj zabavati o stvarnih vprašanjih, ne pa o besedah.

Zaradi jezikovne rabe pri sodiščih je zelo razgreta debata v proračunskem odseku. Čehi zahtevajo, da morajo sodišča po celi češki deželi sprejemati vloge v obeh deželnih jezikih, torej v češčini in nemščini ter jih reševati v tistem jeziku, v katerem so vložene, Nemci pa trdijo, da veljajo pri vsakem sodišču samo tisti jeziki, ki so v rabi v dotičnem sodnem okraju. Čehi se sklicujejo največ na Stremayerjeve naredbe, ki določajo enakopravnost obeh jezikov za celo deželo in na člen XIX. državnih temeljnih zakonov, ki izreka ravnopravnost vseh narodov v državi. Nemci ugovarjajo, da Stremayerjeve naredbe niso veljavne, češ, da nimajo zakonite podlage, člen XIX. osnovnih zakonov izreka pa samo «načelno» enakopravnost in je brez pomena, dokler ni izvedbenega zakona. Pravosodni minister pravi, da ne sme posegati v delovanje sodnikov in če oni izrečejo, da ta ali ona naredba ni veljavna, se ne more nič ukreniti zoper to. Predložiti hoče torej poseben jezikovni zakon, ki bi uredil te razmere. Od takega zakona ni mnogo pričakovati. Po ministrovih izjavah sodeč naj bi veljal samo za Češko; vemo

PODLISTEK.

I. S. Machar:

Julijan Apostata.

(Iz knjige «Golgata».)

Prilikava in v solncu zarjavéla
krvi se trava v žoltem morju peska,
stopinja plaha tukaj že slabotne
žive prirode.

V otok ogromen se nebo razpenja
nad vso pustinjo . . . In v daljavi Evfrat
vali brezglasno vodo sinjo kot bi
reka bil smrti.

V ta mrtvi kraj, ki diha kljubovanje
k vsemú živečemu, pregnal je njega,
ki vsemu kljuboval je, kar živelo,
tajnostni Fatom.

In v pesku tu leži s krvavim bokom
in skrčeno pestjó, s pogledom, ki so
okameneli v njem mu srda bliski
v zadnjem trenotku,

Galilejec stopil mu na prsi
z nogo presunjeno od žreblja nekdaj
in z roko prebodeno je objeti
hotel človeštvo . . .

In šli so preko groba žarni dnovi
in zvezdnate noči, dež, sneg, viharji
in leta in vekovi, ljudstva vojske
s konji, vozovi.

On ni se zganil v kljubovanju svojem.
Ni zganil se, ko so barbarskih žrebcev
kopita prah raznašala po svetu
njega države.

In s skrčeno pestjó, s krvavim bokom,
s pogledom, ki so v njem okameneli
mu srda bliski, tih v tem kljubovanju
čakal in čakal . . .

Dej, vstani, Julijane, spet ogrni
svoj plašč iz purpurja, v lasé si goste
svež lovor vpleti, daj zapeti himno
zmage si, slave.

K triumfu vstani, pest odpri srdito
in mirno gladi gosto svojo brado
kakor si delal v dobre volje časih —
dan se tvoj bliža.

Čas, čas samó, ta pojem brez vsebine,
praznota ta, ki vsako snov razgrudi
in misel — on dobojeval je boj, ki
ti si v njem padel.

Dej, vstani, Julijan! Kje Galilejec?
Kje vojske mu? Kje moč? Kje spoznavalci?
Ej, ostani, glej, ni treba več ti meča,
knjižic traktatov!

Ovčnjakov vrata so povsod odprta
in zunaj ovce, dobre, ljube ovce,
in nič več neče se nazaj v staje
k postom, bedenjem.

Pastirjev grožnje in vabljenje, vse je
zaman in ljube ovce s tajnim smehom
le strašijo še s peklom in hudičem
jagnjeta bela.

In na nebesa nočejo verjeti
in ljubši jim je solnčni dan na zemlji,
ko cela večnost enkrat med sedmimi
angelov zbori.

Dej, vstani, Julijane, kot otroci
Antiohijskih ti-le so pastirji:
rdeča gladka lica in podbradki,
silni trebuhi!

In dogem suhih množico v možganih
in praznih črk falango na jezikih —
v železni, črni vrsti glej stojijo —
vstani, nasmej se!

In njih voditelj? Kje je Galilejec?
Bogov se oče, Kronos, Julijane,
ta ponositi in molčeči starec
smeje ponosno.

Zavzel je Kristus svet, a dal človeštvu
askezo le, odrekanja slabotnost
in mesto sreče plaho le nadéjo
žitja po smrti.

pa, da so v slovensko-nemških krajih povsem enake razmere. In jezikovni zakon, ki bi uredil jezikovno vprašanje pri sodiščih, bi rešil tako majhen košček vsega jezikovnega prašanja, da bi postala vsa stvar še bolj zamotana, čim bi se hotelo doseči rešitev še na kakem drugem polju. Na ta način lahko dosežemo lep kup zakonov, rešitve jezikovnega vprašanja pa nikdar ne.

Glede porotnih sodišč je dr. Adler v svojem govoru omenil, da je sedanja uredba, po kateri je samo tisti lahko porotnik, ki plačuje najmanj 20 forintov davka, v absolutnem nasprotju z vsem političnim in razrednim razvojem. Porotna sodišča niso danes ne po zakonu, ne po rabi zakona ljudska sodišča; delavcev ne sodijo njim enaki ljudje, temveč osebe, ki so z njimi v razrednem nasprotju. Neznosen je položaj, da ne le delavstvo, temveč tudi velik del srednjih slojev ne uživa dobrote, da bi stali pri sodišču pred sebi enakimi. Vlada naj se peča z reformo porotnih sodišč v tem zmislu, da se spremene razredna sodišča v ljudska sodišča.

Državni zbor.

Dunaj, 2. aprila.

Državni zbor je imel danes zopet sejo. Poslancev se je zbralo veliko število; socialno-demokratične klopi so popolnoma zasedene. V kuloarjih se člani raznih strank živahno pogovarjajo o političnih dogodkih zadnjih dni; v dvorani ni nič opaziti o krizi, ki je še pred kratkim žugala.

Vlada je preložila naznanjene vloge (glej «Politične odseve») o rekrutih in o ustanovitvi ministrstva za delo; vse predloge nujnim potom, za zakon o zvišanju števila rekrutov pri deželni brambi za 4740 mož zahteva takoj prvo čitanje.

Pogačnik utemeljuje nujni predlog o splošnem kontingentu vojaških novincev; nujnost opravičuje z dolgotrajnim zasedanjem proračunskega odseka in z gospodarsko škodo, ki bi jo imeli vojni obvezanci in njih družine vsled negotovosti.

Dr. Diamand (socialist) vpraša predsednika, kaj je z legitimacijskim odsekom, ki nič ne dela, dasi poteče meseca junija termin, ko mora biti preiskava volitev končana. Ali odgovarja resnobi zbornice, da doslej še ni bilo priložnosti, razpravljati v odseku le o enem mandatu, o katerem je nesoglasje? Ali naj zbornica svojih lastnih zakonov ne respektira in naj dovoli politično kupčijo z najvažnejšimi konstitucionalnimi pravicami? Načelnik legitimacijskega odseka in predsednik zbornice imata nalogo, varovati interese in čast zbornice; trdim namreč, da se te razmere dotikajo časti državnega zbora. Vlada naj bi bila pravočasno sklicala parlament. Konec bo ta, da se bo sprejelo mandate, ki so pridobljeni na zločinski način.

Predsednik dr. Weißkirchner odgovarja, da ima načelnik legitimacijskega odseka nalogo, storiti, kar je potrebno, da izvrši odsek svojo dolžnost. (Načelnik legitimacijskega odseka je dr. Šušteršič.) Če legitimacijski odsek ne stori svoje dolžnosti, bo po preteku termina predsednik dal vse referate, ki se tičejo protestiranih volitev, na dnevni red.

Fresl vpraša predsednika o znižanju sladkornega davka.

Predsednik odgovarja, da naj se o tem interpelira vlado.

S tem se zaključuje seja.

Prihodnja seja jutri ob 11. dopoldne.

Med interpelacijami, ki so bile danes vložene, je ena od sodruga Högerja zaradi prepovedi uvoza argentinskega mesa.

Teles miljone z belo vzel je roko
in v modro jih nebo je nesel nekam
a omedlela mu je vendar roka
s strašno to težo.

Utrujena, tresoča je spustila
na zemljo vse; pastirji pa bedeči
so koj pritekli, napolnili hleve,
obadali ovce.

Tu Galilejec sklonil glavo bledo
in v roke vzel je zlomljeno trstiko
in žalost v duši in gorjé v očesu
šel je v daljavo

in se razblinil kot oblak jutránji,
Je proč, je proč. Ostalo le imé je
in od kraljestva par ovčnjakov gluhih —
Julijan, vstani!

Zlat pas naznanja novo solnce žgoče.
To, ki si sanjal ga. Čemú boga nam?
Veriga stara pa da z duš nam, vstani —
Ti si, glej, zmagal.

Tvoj dan je tu, izidi iz pustinje!
Dej, vstani, filozof, pozabi prošlo!
Dej, vstani, ni države Tvoje, toda
brate spet najdeš!

Socialni pregled.

Stavka ljubljanskih krojačev se je dne 1. aprila začela. Šest mojstrov je v zadnji uri sprejelo pogoje in so se pobotali s pomočniki, vsled česar se pri njih dela. V vseh drugih delavnicah se stavka in delo bo počivalo, dokler ne dosežejo pomočniki svoje pravice. Svetovati bi jim bilo, naj ne zavlačijo sprave, ker bodo imeli sami največ škode, če prisilijo delavce na dolgotrajno stavko. Zlasti gospod Ložar bi imel sedaj priložnost, izpolniti obljube, s katerimi je agitiral pri lanskih državnozborskih volitvah za svojo stranko. Takrat je obljuboval pomočnikom nebesa na zemlji. Naj izpolni sedaj le to, kar zahtevajo pomočniki, pa bo dobro. Krojaški pomočniki so pa naprošeni, naj ne sprejemajo dela v Ljubljani, dokler ni stavka končana.

Društvene vesti.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko opozarja društvenike na svoj izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 5. aprila 1908 dopoludne ob pol deseti uri v hotelu «Južni kolodvor» v Ljubljani. To zborovanje naj bi bilo v prvi vrsti dokaz, da se odvetniško in notarsko uradništvo zaveda svojega stanu posebno sedaj, ko gleda boljši bodočnosti nasproti. Sprejem stanu v zakonsko predlogo glede ureditve službenega razmerja nam svedoči to. Zato pa naj bi bil občni zbor tudi nekako stanovsko slavje. — Skupno kosilo po občnem zboru se vrši. Prijave h kosilu še vedno sprejema društveno vodstvo, opozarja se pa, da za one, ki bi se priglasili šele v nedeljo, vodstvo ne more prevzeti nikake odgovornosti.

Shodi.

Zagorje ob Savi. Ko so zagorski rudarji zvedeli, da ima Geßmann postati vodja ministrstva za delo in da se hoče pod to ministrstvo uvrstiti tudi rudništvo, jih je ta vest razburila do skrajnosti. Od Falkenhaynovih časov so se sicer precej naveličali poljedelskega ministrstva in tudi dr. Ebenhoch ni storil ničesar, da bi se bil prikupil delavcem. Toda priti z dežja pod kap, si tudi rudarji ne žele. Ko je minister Bienerth odgovoril na predlog drja. Adlerja glede ustanovitve posebnega delavskega urada pri vladi, so rudarji upali, da bodo v socialno-političnih zadevah vendar že združeni z ostalimi delavci. Če ne bi bilo nič drugega, kakor starostno in bolniško zavarovanje, bi morali rudarji zahtevati, da se poruši plot med njimi in med industrialnim delavstvom. Kajti svojih nebratovskih «bratovskih skladnic» so že do grla siti in njih zavarovanje ne bo toliko časa nič vredno, dokler ne bodo vsi delavci skupno zavarovani. Če bodo podrejeni Geßmannu, pa nimajo upati nobenega zboljšanja v tem oziru. Prav tako je tudi z rudniškim nadzorstvom in s socialnimi reformami sploh. Zato so priredili tudi zagorski rudarji v nedeljo, 29. marca popoldne v Mihelčičevi dvorani javen shod, da protestirajo proti temu namenu. Dvorana je bila polna ljudstva. Za predsednika na shodu je bil izvoljen sodrug Repovš, poročal je pa sodrug E. Kristan, ki je v obširnem govoru temeljito pojasnil položaj. Po poročilu je shod soglasno sprejel resolucijo, ki smo jo objavili že v poročilu o enakem shodu v Trbovljah.

Domače stvari.

Cenjene naročnike, katerim je naročnina koncem marca potekla, vabimo, da isto obnove.

To je pa menda krivica. Mestni magistrat ljubljanski je **odklonil** predlagana člana za volilni komisiji pri občinskih volitvah z odlokom pod štev. 12.135 z dne 1. aprila 1908. Seveda, to je prijateljstvo s socialno-demokratičnim delavstvom.

Volilni shod za občinske volitve v Ljubljani bo 12. aprila ob pol 10. uri dopoldne v areni «Narodnega doma».

Sladkor se je podražil v zadnjih dneh. Razlog je zelo enostaven. Kartel tovarn za sladkor je sklenil, zvišati ceno sladkorja za 2 kroni 25 vinarjev in v mali prodaji je kilogram vsled tega že za 8 vinarjev dražji. Kupčija s sladkorjem je dobra in kartel se ne boji, da bi se poslabšala, če naraste cena. Reveži velekapitalisti, ki zaslužijo milione pri sladkorju, seveda ne morejo več izhajati ob sedanjem zaslužku. Ni sicer znano, da bi se podražil šampanjec; toda kaj bi proletarec sploh vedel, kakšne skrbi ima kapitalist in kje ga čevelj tiščí? . . . Naši ljubeznivi nasprotniki bodo seveda slejkoprej trdili, da ni treba socializma. Tudi strokovne organizacije, s katerimi si žele delavci zboljšati gospodarski položaj, so nepotrebne in stavka je smrten greh. Mednarodnost je pa že divjaštvo. Gospodje milionarji, ki so sklenili, izvleči ljudstvu s podraženim sladkorjem nove milione iz žepa, ravnajo sicer tudi mednarodno. Češki kapitalist podražuje sladkor tako kakor nemški, krščanski tako kakor židovski; dražje plačati ga mora slovenski revež tako kakor poljski, italijanski ali nemški. Toda za kapitaliste je pač druga morala; internacionalno izkoriščanje je modrost, internacionalna obramba je pa hudobija. Danes sladkor, jutri moka, pojutrišnjem cikorija, potem stanovanje . . . Delavec naj pa le nikar ne zahteva vinarja priboljška! Kdo ve, morda bodo tega podraženja tudi še krivi delavci.

Baron Schwarz bo baje žrtev sporazuma liberalcev s klerikalci. Njegov odhod iz Ljubljane je baje že gotova stvar. Žalovati ne bo treba za njim. Ko je prišel v Ljubljano, so ga spremljevale razne pohvalne pesmi iz tržaškega narodnjaškega tabora, «Edinost» je vsa ginjena pripovedovala, kako se je učil slovensko, kako rad govori slovensko, sploh kako imeniten gospod da je. Od vsega tega se ni opazilo v Ljubljani nič. Pritožbe, da germanizira, kjer le more, so bile na dnevnem redu in večinoma so bile opravičene. V politiki je bil skrajno nereden, povrh vsega je bil njegov birokratični konservatizem že naravnost reakcionaren. Klerikalcem je bil prijazen, a hvaležnosti tudi za to ne bo žel.

O neodvisnosti sodnikov so govorili v proračunskem odseku vsi socialni demokratje, ki so prišli do besede. Poslanec dr. Adler je opozarjal, da ne tiči neodvisnost sodnikov samim dovolj v krvi. Sodniki ne smejo biti neodvisni le za odločbe v jezikovnem vprašanju, ampak tudi v stvarnem, v materialnem odločevanju. Sodniki, ki razvnamejo v času narodnega miru ogenj in lahko v odločilnih momentih provzročijo politično krizo, morajo vpoštevati pogovore svojih predpostavljenih o procesih, ker so v svojem obstanku odvisni od tajne kvalifikacije. — Najde se sodnike, ki izražajo svoje strankarstvo javno v izjavah in v utemeljevanju sodb, dasiravno bi morali biti sodniki neodvisni ne le od svojih predpostavljenih, temveč tudi od stranke in od okolice, v kateri žive. Marsikaj bi se dalo povedati, kako ravnajo nemško-nacionalni sodniki z nemškimi, pa tudi češko-nacionalni s češkimi delavci. Resnica je, da se v mnogih sodbah izraža socialno nasprotje med sodnikom in delavcem.

Nadomestna volitev na Goriškem je bila v pondeljek v veleposestniški kuriji. Kakor znano, je bil agrarec dr. Franko dvakrat izvoljen. V splošni in — pri ožji volitvi — v veleposestniški kuriji. Odločil se je za mandat iz splošne kurije in vsled tega je bila v veleposestvu potrebna dopolnilna volitev. Oddanih je bilo 108 veljavnih glasov, od katerih je dobil župan v Biljah, Savnik 94. Torej je izvoljen. Sedaj bo menda konec čenč, da so socialni demokratje zahtevali ta mandat za sodruga drja. Tumo.

Deželni glavar Šuklje je v nedeljo dopoldne sprejel deželne uradnike, ki so ga prišli pozdravit. V imenu uradnikov in zdravnikov je govoril višji deželni svetnik Zamida, kateremu je Šuklje odgovarjal na dolgo in široko. Če bi bile vse besede, ki jih je izrekel, suha dejstva, bi bilo skoraj vse lepo. Deželni glavar je povdarjal važnost deželne službe, dejal je, da morajo biti uradniki dobro plačani, kajti samo tedaj se dobro opravlja službo, če je človek brez materialnih skrbi, priznaval je tudi uradnikom svobodo političnega prepričanja in je sploh našel dosti simpatičnih akcentov. Novi deželni glavar se pa vendar ne sme čuditi, če se nahaja med uradniki še nekoliko skeptikov, ki se spominjajo, da so slišali že večkrat lepe besede, a da besede vendar niso skoraj nič predrugačile njih položaja. Toda v glavarjevem govoru je bila tudi točka, katere se ne more kar tiho vzeti na znanje; gospod Šuklje je namreč dejal, da med deželnimi uradniki ne bo trpel politične agitacije. Kaj se to pravi? Uradnik ima lahko svoje politično prepričanje; ali naj ga nosi v žepu? Kako si pa gospod Šuklje predstavlja politiko brez agitacije? In kaj je na agitaciji slabega? Morda gospod glavar ne čuti, da izreka na ta način sodbo sam nad seboj in v tem slučaju krivično sodbo. Gospod Šuklje je sam dobil sive lase kot agitator in menda mu nikdar ni prišlo na misel, da je bil zato manjvreden od drugih ljudi. Če se mu ne bi bila zdela politična agitacija potrebna in častna, je najbrže ne bi bil izvrševal. Kje je torej razlog, da bi morala biti za deželne uradnike politična agitacija prepovedana? . . . Mogoče da se je gospod deželni glavar slabo izrazil. Morda je hotel reči, naj se v uradu in v službi sploh ne agitira. S tem bi se strinjali. Toda to bi moral povedati tako jasno, da bi izginil vsak dvom in vsak uradnik bi moral vedeti, da priznava novi deželni glavar tudi njemu, kakor vsakemu državljanu, popolno politično svobodo. Tak komentar z njegove strani bi bil na vsak način zelo potreben.

Iz stranke.

Češki socialni demokratje praznujejo jutri, dne 5. t. m. tridesetletni obstanek svoje stranke, ki se je ustanovila na svetomargaretskem zboru.

Književnost in umetnost.

«Komunistični manifest». Delo Karla Marxa in Friderika Engelsa je izšlo v nemškem originalu pred 60 leti, v pomembnem letu 1848. «Komunistični manifest» je že preveden v vse jezike, celo v armenski jezik. Delavci, sezite po «Komunističnem manifestu»! Cena enega komada 40 vin.

Raznoterosti.

Kdaj je prišel Kristus na svet? Kdor vé, da šteje dandanes krščanski svet leta od Kristusovega rojstva, bi lahko mislil, da ni nič tako gotovega, kakor datum Jezusovega rojstva. Toda to vprašanje je bilo predmet dolgotrajnih in hudih prepirov, preden so se cerkveni očetje zedinili glede sedaj veljavnega datuma. Lahko se razume, da je to vpra-

šanje tudi za znanost zelo važno. Resni učenjaki so se temeljito pečali ž njim, a njih nepristransko preiskovanje pokazuje, na kako slabih nogah stoji nezmotljivi sklep cerkvenih očetov. Zanimivo piše o tem predmetu dr. A. Ditrich. Vsako leto ima svojo številko. Letošnje je označeno s številko 1908. Za kaj štejemo leta od Kristusovega rojstva? Prvi kristjani so računali od ustanovitve Rima (752 let pred Kristusom po astronomičnem načinu). Pozneje se je rabilo več načinov časovnega štetja. Dionisius, s priimkom «mali» iz Skitije, opat rimskega samostana, je leta 527 po Kristusu priporočil, naj se štejejo leta od Kristusovega rojstva, katero je polagal na 25. marca 753 po ustanovitvi Rima. Pozneje se je — poleg drugih dni — razglasil 25. december za rojstni dan. Prvič polaga Kristusovo rojstvo na ta dan rimski popis svetnikov iz leta 354. Ob tistem času so pa vzhodne dežele praznovale dan rojstva dne 6. januarja, dokler ni Justinian s posebnim zakonom (!) razglasil 25. december za dan, ko je bil Jezus rojen. Zanesljivo ne more nihče določiti dneva, kdaj je res Kristus prišel na svet. V 18. stoletju je zbral jezuit Lupi vse podatke, ki se nanašajo na ta predmet. Spoznal je, da so rojstni dnevi Kristusovi po različnih narodih raznešeni po vseh dvanajstih mesecih. Torej tudi rojstnega meseca ne moremo povedati. Znanih je 132 različnih mnenj o dnevu Kristusovega rojstva.

A vendar je rojstvo Jezusovo označeno z nebeško «zvezdo», ki je vodila modrijane od vzhoda. Ne vemo pa gotovo, kaj pomeni beseda «zvezda», ki so jo rabili evangelisti. David Strauss in L. Gregorovius sta označila vso povest o zvezdi za bajko. Zvezdoznanci Abarbanel, Kepler in Ideler so smatrali «zvezdo» za nenavadno imenovanje zbližanja planetov v enem zistemu. Končno je leta 1901 dokazal zvezdoslovec Stentzel, da je zvezda svetih treh kraljev znani Halleyev komet. Po Langieru in Hindsornu se omenja ta komet prvič leta 12 pred Kristusovim rojstvom, če rabimo sedanji način letnega štetja. Od tega časa se je prikazal vsega skupaj petindvajsetkrat. Vrne se zopet v dveh letih, 1910. Ta komet je v prejšnjih časih večkrat zbudil neizrecno grozo in strah. Velik je in svetel. Kraji vzhodne Palestine so ga imeli na zapadnem nebu. Če uvažujemo, da stari niso natančno vedeli, da so kometi nebeška telesa, česar se sploh dolgo v srednjem veku ni razumelo, tedaj lahko razumemo nemir, ki ga je povzročil komet, ko se je pokazal. Po preiskavah zvezdoslovcev je dognano, da se je ta komet najsvetlejše bliščal in se povsod videl meseca novembra. Po tem bi se dalo soditi, da pada rojstvo Kristusovo v november. Originov učitelj, cerkveni oče Flavius Clemens, ki pripada aleksandrijskim filozofom, navaja datum 17. novembra.

Tudi dan tragične Kristusove smrti se astronomično lahko določi. Sinoptiki (Matevž, Marko in Luka) navajajo, da je umrl v petek, 15. nisana (pomladnega meseca). Janezov evangelij trdi, da je umrl v petek, 14. nisana. Raziskalo se je pa, da v desetletju, v katerem je umrl Kristus, noben petek ne pade na 15. nisan in samo eden na 14. To je bil po našem štetju 3. april 33. leta. Ta datum se priporoča še iz drugega razloga, ki je važen. V sinoptikih so mesta, ki govore o temi na celi zemlji. Prav dne 3. aprila 33. l. je imel Jeruzalem (Golgota) lunin mrk, kateremu je sledil po 14 dneh solnčni mrk. Noben drug datum izmed vseh, kar se jih navaja za smrtni dan Kristusov, ni na tak način odlikovan. Ne sme se pozabiti, da prihaja solčni mrk na eno mesto v 200 letih enkrat. Če sprejmemo datum Flavija Clemensa za rostni dan, astronomično in kronologično dognani datum pa za dan smrti, se izkaže, da je Kristus živel 44 let, 4 mesece in 16 dni.

Res Vas moram svariti, dete!

Umetnica mora vendar čuvati in negovati svoj glas, zakaj samo enkrat se resno prehladite, pa morete izgubiti glas in s tem vso karijero. Fayeve prave sodenerske mineralne pastile so vendar tako pripravno zdravilo za vrat, jabolčino v grlu in vse dihalne organe, da bi jih morali res čimprej pričeti rabiti. Če ste jih pričeli rabiti, potem boste tudi rabili Fayeve prave Sodener vedno in se boste dobro počutili. Škatljica velja K 1:25 in se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralno vodo; ne sprejmite pa nikakršne ponaredbe.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

W. Th. Guntzert

Dunaj, IV./1., Grosse Neugasse 27.

Čevljarski pomočniki v Ljubljani so dne 23. marca predložili mojstrom plačilni cenik, po katerem bi se sedanje plače imele nekoliko zvišati. Pomočniki upajo, da bodo mojstri ugodili skromnim zahtevam in da jim ne bo treba izvajati zadnjih konsekvenc. Vse čevljarske pomočnike pa opozarjamo na to plačilno gibanje in jih pozivamo, naj nikakor ne iščejo in ne sprejemajo dela v Ljubljani, dokler niso razmere urejene.

V življenju nikdar več 600 komadov samo gld. 1·65

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 letnim jamstvom, 1 moderna svilena kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album, 10 najlepših slik sveta, 3 šaljivi predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov, za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo **gld. 1·65.** Pošlja proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje 3—1

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

KAVARNA

„Unione“

preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Slavnostne predmete za 1. maj.

Rdeče nagelne 100 kom 1 K 80 vin., lampijone z napisom za **1. maj,** rdeče dekoracije za kolesarje 1 komad 50 vin. in več. **Strankine verižice za uro, obeske s fotografijami poslancev,** broše, **dekoracijske podobe za majsko slavnost. Šaljive bazare** in **vse slavnostne predmete** se dobi najceneje pri tvrdki 28

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI/2, Walligasse 19. Telefon 10.443.

Naročila čez 20 kron poštnine prosto. — Zahtevajte znižani cenik majskih slavnostnih predmetov.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Občnega konsumnega društva v Zagorju

vpisane zadruge z omejenim poroštvom

dne 5. aprila 1908 ob 3. uri popoldne

v gostilni g. Goveščka v Zagorju. 2—2

DNEVNI RED:

Preosnova pravil §§ 10, 19, 32, 39, 56, 65, 66, 70, 75, 80.

Člane se opozori na § 47 pravil, da se gotovo udeležijo.

Ako zbor ne bi bil sklepčen, se vrši drugi občni zbor 12. aprila 1908 ob isti uri in z istim dnevnim redom.

Za nadzorništvo:

Jakob Strajnar **Jakob Saiko.**

Novo! **Novo!**

Izšla je v založbi časopisa „Naprej!“ v Idriji brošura

„Proletarijat“

ki jo je napisal **Karol Kautsky,** poslovenil **Anton Kristan.**

Brošura «**Proletarijat**» obravnava sledeče predmete: «Proletarec in rokodelski pomočnik», «Delavska mezda», «Razpad proletarske rodbine», «Prostitucija», «Industrijska rezervna armada», «Rastoča razsežnost proletarijata» in «Trgovski in „izobraženi“ proletarijat».

Cena brošuri **30 vinarjev.**

Berite! **Berite!**

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchateiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi «Rdečega Praporja» v Ljubljani, «Naprej!» v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

3 letna pismena garancija!

Vsakemu se nudi prilika, da kupi za

8 K **preje 18 K**

Krasna prava «Gloria» srebrna ankerremontoir ura, gravirana z dvojnim pokrovom natančno preizkušena na 10 kamnov tekoča. Z lepo verižico in obeskom K 10. Ista ura s sekundarnim kazalcem K 9. Meteor-Tula K 7·90. 4

Razpošilja po povzetju **Eksportna tvrdka ur, Dunaj XIV/3** (prej Henrik Weiss). **Sechshauserstrasse 5/11.**

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem **svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.**

Ustanovljeno leta 1855. Številka telefona 210. Ustanovljeno leta 1855.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Saril. Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.